

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

“Təsdiq edirəm”
“Tədris məsələləri” üzrə
prorektoru vəzifəsini icra edən:

dos. Z. Məmmədov
“12” 09 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisaslaşma: 060112 Coğrafiya fənninin tədrisi metodikası və metodologiyası.

Fakültə: “Tarix coğrafiya və incəsənət”.

Kafedra: “Coğrafiya və onun tədrisi metodikası”

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f Coğrafiya tədrisində məzmun komponentləri

Fənn proqramı: (İşçi proqramı LDU-nun “Coğrafiya və onun tədrisi metodikası” kafedrasının 14 sentyabr 2020-ci il tarixli 01 sayılı iclasının protokolu ilə təsdiq edilmişdir.

Kodu: MİF-BO5.4

Tədris ili: II (2025-2026) semestr III.

Tədris yükü: Cəmi 30 saat. Auditoriya saati-30 (15 saat mühazirə seminar 15saat).

Tədris forması: Öyanı.

Tədris dili: Azərbaycan dili.

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

Auditoriya:

Saat.

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: *coğ.ü.f.d. dos. Məmmədova Gülnarə Şahab qızı*

Məsləhət günləri və saati:

E-mail ünvanı: *manmedova_gulnare@mail.ru*

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Əli Məmmədov küç. 40

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas

1. Alxasov O.K. Coğrafiyanın tədrisi metodikası. Ali məktəb üçün dərslik, Bakı 2014
2. Seyfullayeva N.S. Coğrafiyanın tədris metodikası, Ali məktəb üçün dərslik, Bakı, EMK nəşriyyatı. 2011. 489 s.
3. Bibikin A.Y və başqaları. Orta məktəbdə coğrafi təliminin metodikası Bakı-1978
4. Eldarov N.Ş. Coğrafiyanın tədrisi metodikası Bakı-2008
5. Kərimov Y.Ş. Təlim metodları (Dərs vəsaiti) Bakı-2007

IV. Perekvizitlər: Xəritə və digər kartoqrafik işlər üzərində aparılan işlər

V. Korekvizitlər: İqtisadi-coğrafi anlayış və formalar

VI. Fənnin təsviri.

Coğrafiyanın tədrisində məzmun komponentləri onların əhəmiyyəti coğrafi biliklərin formalaşmasında coğrafi anlayış və təsəvvürlərin yeri, onların tədris prosesində əhəmiyyəti, nəzəri, empirik və metodoloji səciyyəsinə diqqət etməkdən ibarətdir.

VII. Fənnin məqsədi.

Fənnin tədrisində əsas məqsəd aparılan elmi tədqiqat işlərinin məktəb coğrafiyasına tətbiqindən ibarətdir.

VIII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024 – cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII.Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024- cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

Qiymət meyarları aşağıdakı qaydadadır:

- 10 bal- tələbə keçirilmiş materialları dərindən bilir, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal - tələbə keçmiş material tam bilir,cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir.
- 7 bal - tələbə keçirilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir.
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin bəzi səhvlərə yol verir.
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir.
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal – tələbənin cavabı yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır.Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri smestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr ərzində nəticəyə görə yekün qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91-100 bal	Əla	A
81-90 bal	Çox yaxşı	B
71-80 bal	Yaxşı	C
61-70 bal	Kafi	D
51-60 bal	Qənaətbəxş	E
51 baldan aşağı	Qeyri kafi	F

X. Davranış qaydalarının pozulması:

Lənkəran Dövlət Universitetinin əsasnaməsində nəzərdə tutulan universitetin daxili intizam qaydalarına əməl etməyən tələbələr haqqında müvafiq tədbirlər görüldür.

XI Yüknün semestrlərə görə bölgüsü: Mühazirə 15saat Seminar 15 saat Cəmi :30 saat

Nö	Keçirilən <u>mühazirə</u> , seminar, məşğələ, laboratoriya və	Saat		Tari x
	sərbəst mövzuların məzmunu			
1	2	3	4	5
1.	Mövzu. Coğrafiyanın tədrisinin əsas məzmun komponentlərinin formalaşdırılması Plan. 1.Coğrafi biliklər təlim prosesinin əsası kimi 2.İdrakı,ictimai-siyasi və əmək fəallığı 3.İdrak fəallığının səviyyələri 4.Şəxsiyyətin formalaşmasına təsir edən təlim vəzifələri Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)	2	2	

2.	Mövzu. Coğrafi biliklərin mənimsənilməsi yolları Plan. 1. Nəzəri biliklər. Nəzəri biliklərin deduktiv üsullarla formalaşdırılması 2. Empirik biliklər 3. Coğrafi nəzəri biliklərin tərkibi 4. Nəzəriyyə və fərziyələr. Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)	2	2	
3.	Mövzu.Coğrafi anlayışların formalaşdırılması Plan. 1. Ümumi və fərdi anlayışlar 2. Anlayışlar formalaşdırılmasının induktiv və deduktiv yolları 3. Fiziki-coğrafi anlayışlar 4. İqtisadi coğrafi anlayışlar Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)	2	2	
4.	Mövzu. Səbəb-nəticə əlaqələrin və coğrafi qanunauyğunluqların formalaşdırılması Plan: 1.Səbəb nəticə əlaqələrinin öyrənilməsi 2.Səbəb nəticə əlaqələrinin metodik prinsipləri 3.Coğrafi qanunauyğunluqlar formalaşdırılması Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)	2	2	
5.	Mövzu. Coğrafi bacarıqların formalaşdırılması metodikası Plan: 1.Coğrafi bacarıq və vərdişlər 2. Coğrafi bacarıqların tipləri 3.Praktik (təcrübi) və intellektual bacarıqlar 4.Praktik bacarıqların formalaşma mərhələləri Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)	2	2	
6.	Mövzu. Ətraf aləmə qayğılı münasibət və yaradıcı fəaliyyətin inkişafı etdirilməsi Plan: 1.Yaradıcı düşüncənin formalaşdırılması 2.Ətraf aləmə qayğılı münasibət və yaradıcı fəaliyyət 3.Ətraf aləmə hissi- dəyərləndirici münasibət Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)	2	2	
7.	Mövzu. Empirik (təcrübi) biliklərin formalaşdırılması Plan. 1.Coğrafi faktların öyrənilməsi metodikası 2.Əyani və təlimatlandırıcı faktlar 3. Coğrafi faktların təsnifatı 4.Coğrafi komeliklaturanın öyrənilməsi Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)	2	2	
8.	Mövzu: Coğrafi təsəvvürlərin formalaşdırılması Plan: 1.Hafizə və təxəyyül təsəvvürləri 2.Fərdi və ümumiləşdirilmiş təsəvvürlər 3.Təsəvvürlərin formalaşma mərhələləri Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)	1	1	
	Cəmi: 30	15	15	

XII. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Metodiki tədqiqatların nəzəri, empirik və metodoloji səciyyəsinin öyrənilməsi tələbələr üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

İmtahan sualları

1. Coğrafi biliklər təlim prosesinin əsası kimi
2. İdrak, ictimai-siyasi və əmək fəallığı
3. İdrak fəallığının səviyyələri
4. Şəxsiyyətin formalaşmasına təsir edən təlim vəzifələri
5. Coğrafi biliklərin mənimsənilməsi yolları
6. Nəzəri biliklər. Nəzəri biliklərin deduktiv üsullarla formalaşdırılması
7. Empirik biliklər
8. Coğrafi nəzəri biliklərin tərkibi
9. Nəzəriyyə və fərziyələr
10. Coğrafi anlayışların formalaşdırılması
11. Ümumi və fərdi anlayışlar
12. Anlayışlar formalaşdırılmasının induktiv və deduktiv yolları
13. Fiziki-coğrafi anlayışlar
14. İqtisadi coğrafi anlayışlar
15. Səbəb - nəticə əlaqələrinin öyrənilməsi
16. Səbəb - nəticə əlaqələrinin metodik prinsipləri
17. Coğrafi qanunauyğunluqların formalaşdırılması
18. Coğrafi bacarıqların formalaşdırılması metodikası
19. Coğrafi bacarıq və vərdislər
20. Coğrafi bacarıqların tipləri
21. Praktiki (təcrübi) və intellektual bacarıqlar
22. Praktiki bacarıqların formalaşma mərhələləri
23. Yaradıcı düşüncənin formalaşdırılması
24. Ətraf aləmə qayğılı münasibət və yaradıcı fəaliyyət
25. Ətraf aləmə hissi - dəyərləndirici münasibət
26. Empirik (təcrübi) biliklərin formalaşdırılması
27. Coğrafi faktların öyrənilməsi metodikası
28. Əyani və təlimatlandırıcı faktlar
29. Coğrafi faktların təsnifatı
30. Coğrafi nomenklaturanın öyrənilməsi
31. Coğrafi təsəvvürlərin formalaşdırılması
32. Hafizə və təxəyyül təsəvvürləri
33. Fərdi və ümumiləşdirilmiş təsəvvürlər
34. Təsəvvürlərin formalaşma mərhələləri

I Kollokvium sualları

1. Coğrafi biliklər təlim prosesinin əsası kimi
2. İdrak, ictimai-siyasi və əmək fəallığı
3. İdrak fəallığının səviyyələri
4. Şəxsiyyətin formalaşmasına təsir edən təlim vəzifələri
5. Coğrafi biliklərin mənimsənilməsi yolları
6. Nəzəri biliklər. Nəzəri biliklərin deduktiv üsullarla formalaşdırılması
7. Empirik biliklər
8. Coğrafi nəzəri biliklərin tərkibi
9. Nəzəriyyə və fərziyələr
10. Coğrafi anlayışların formalaşdırılması

II Kollokvium sualları

1. Ümumi və fərdi anlayışlar
2. Anlayışlar formalaşdırılmasının induktiv və deduktiv yolları
3. Fiziki-coğrafi anlayışlar
4. İqtisadi coğrafi anlayışlar
5. Səbəb - nəticə əlaqələrinin öyrənilməsi
6. Səbəb - nəticə əlaqələrinin metodik prinsipləri
7. Coğrafi qanunauyğunluqların formalaşdırılması
8. Coğrafi bacarıqların formalaşdırılması metodikası
9. Coğrafi bacarıq və vərdislər
10. Coğrafi bacarıqların tipləri

“Coğrafiya tədrisində məzmun komponentləri” fənni (“Coğrafiyanın tədrisi metodikası və metodologiyası” ixtisası üzrə magistr səviyyəsində tədris olunan İşçi proqramı LDU-nun “Coğrafiya və onun tədrisi metodikası” kafedrasının 14 sentyabr 2020-ci il tarixli 01 sayılı iclasının protokolu ilə təsdiq edilmişdir.

Sillabus “Coğrafiya və onun tədrisi metodikası” kafedrasında (12 Sentyabr 2025-cü il, protokol № 01) müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir.

Fənn müəllimi:

dos. G.Ş. Məmmədova

Kafedra müdiri:

dos. S.Q.Əzizov